

Oponentský posudek na bakalářskou práci Adély Vobořilové: Souvislost mezi spokojeností v partnerském vztahu a neverbálními akty partnerů. Vedoucí práce Mgr. Jitka Lindová Ph.D.

Cílem předložená práce je najít souvislost mezi neverbálními akty partnerů a spokojeností v partnerském vztahu měřenou Spanierovým testem dyadického přizpůsobení a jeho čtyřmi subškálami. Jedná se o kvantitativní studii, v rámci které byl analyzován 3 minutový video záznam, zahrnující rozhovor 44 párů s experimentátorkou na neutrální téma. Neverbální chování partnerů bylo analyzováno na výskyt 33 neverbálních projevů prostřednictvím počítačového programu Interact 8. Výsledky Spanierova testu a výskyt jednotlivých prvků neverbálního chování byly dále statisticky vyhodnoceny pomocí korelační analýzy a vícenásobné regrese.

Práce obsahuje řadu problematických a citací nedoložených tvrzení, z nichž některé bych zmínila chronologicky. Na straně 4 teoretického úvodu práce se vyskytuje názor, že: „... rozdíl v neverbálním chování mezi mužem a ženou vzniká na základě imitace v průběhu socializace (odlišnost způsobená genetikou). Toto sdělení nedává smysl a není podloženo žádnou citací. Na straně 7 se vyskytuje definice proxemiky, že se jedná o studium, které se zabývá tím jak lidé komunikují prostřednictvím prostoru. Do jisté míry vidím jako problematické citování obecných pasáží o neverbálním chování z bakalářské práce J. Kubačky. Tento autor jistě cituje v obecných pasážích práce jiných autorů, kteří by se měli objevit i v citacích z tohoto zdroje. Na některých místech nejsou citace uváděny vůbec např. na straně 10 a 11 na konci odstavců. Další slabinou teoretického úvodu práce je dále uvádění celých odstavců z monografie Richmonda, Mc Croskeyho někdy s uvedením této citace, někdy nikoliv. Práce s primární literaturou by z pohledu hodnocení kvality bakalářské práce byla cennější. Na straně 9 autorka uvádí dvě enigmatická tvrzení, že k základním funkcím očního chování patří snímání a dále že hlavní funkcí očí je určení a definování vztahu. Toto tvrzení je však podáno bez dalšího vysvětlení, co tyto termíny a formulace znamenají. Na straně 10 autorka referuje, že muži rozlišují pouze druh doteku, ale nerozlišují jeho kontext (zda šlo o kontakt přátelský, formální či sexuálně laděný), což je sdělení, které je velmi diskutabilní, avšak není doloženo žádnou citací. Na straně 11 je uvedena zkratka testu neverbální citlivosti jednotlivce PONS. Při prvním výskytu v textu by měla být zkratka uváděna i s celým doslovným názvem. To samé platí o referenci na straně 23, která zmiňuje TAT příběhy. Na straně 17 je uvedeno, že původ interakce mezi manžely je fyziologický a dále není dostatečně vysvětleno co je tím míněno. Na straně 22 není dostatečně vysvětleno tvrzení, že nespokojené páry dosahují nižšího skóre na škále nepřátelský/přátelský, nepotěšený/potěšený. V praktické části práce jsou nedostatky zejména v jejím desingu neboť autorka na straně 28 uvádí, že kódovala celkem 33 neverbálních projevů, které byly rozděleny do čtyř kategorií: projevy flirtu, vztahové intimní projevy, odmítavé a negativní projevy, vztahové přátelské projevy. Problematické je zejména zařazení neverbálních projevů z kategorie flirtu, neboť ty mohly být výrazně ovlivněny přítomností experimentátorky, což autorka práce v žádném ohledu nereflektuje a nediskutuje. V tomto smyslu mohla být 1. hypotéza formulována zcela opačně neboť by se dalo předpokládat i nalezení negativní korelace mezi výsledkem Spanierova testu a výskytem neverbálních projevů flirtu, a to v důsledku zvýšeného výskytu flirtovního chování vůči experimentátorce ze strany partnera. V 2. hypotéze není jasné co jsou to vztahové projevy (je to vysvětleno až na straně 32 v poznámce pod čarou). V 3. hypotéze by bylo vhodné specifikovat jaké prvky neverbálního chování autorka považuje za negativní. V popisu metodiky ze strany 33 chybí celé znění Spanierova testu, neboť má pouze 33 položek a mohl být proto zařazen i do příloh práce. Na začátku analýzy dat je uvedena nejasná formulace že z ní byly vyřazeny všechny proměnné, jež se nevyskytovaly, alespoň u jedné čtvrtiny vzorku. V popisu zpracování dat by však mělo být konkrétně popsáno jaké neverbální prvky byly vyřazeny z analýzy. Na straně 34 z popisu analýzy dat není jasné o jaké kompozitní skóre se jedná. V kapitole výsledky na straně 35 je dvakrát uvedena nesprávná výše korelačního koeficientu, která již ze samotného principu nemůže mít hodnotu - 3, 52. Dále výsledek korelace na hladině $p=0,07$ nelze považovat za neproblematicky signifikantní, ale lze hovořit pouze o nalezeném trendu. Na straně 37 jsou výsledky podány tak, že byly potvrzeny autorčiny hypotézy, i když podpora ve výsledcích není tak zcela přesvědčivá. Např. první hypotéza zcela nepotvrdila neboť projevy flirtu jako krčení ramen a

rychlý pohled koreloval s výsledkem Spanierova testu pouze u žen, flirtující úsměv naopak pouze u mužů a ne celkovým s Spanierem, nýbrž se subškálou dyadická spokojenost. Dále nelze souhlasit s závěrem autorky, že za nejsilnější prediktor náklonnosti můžeme dle výsledků Spanierova testu považovat krčení ramen, neboť signifikantní výsledek byl nalezen pouze pro ženy. Dále také neverbální projev naklonění horní a dolní poloviny těla k partnerovi nejsou prediktory, ale koreláty neboť tyto nálezy jsou výsledkem korelační analýzy a nikoli regrese. Na straně 38 se vyskytuje nesmyslný termín dyadická pozice místo dyadická koheze. Všechny výše zmíněné nepřesnosti se dále vyskytují i v závěru práce. Dále názvy tabulek by měly také vystihovat lépe jaké výsledky a vztahy mezi proměnnými prezentují. Název statistické metody, kterou data byla zpracována není vhodný název výsledkové tabulky. Hlavním nedostatkem práce však zůstává že autorka nereflektuje možnost ovlivnění výsledků studie přítomností experimentátorky. Pokud autorka pracovala s materiálem, který již v tomto smyslu nebylo možné ovlivnit, tak tuto skutečnost měla alespoň diskutovat.

Závěr: Vzhledem k výše zmíněným nedostatkům předloženou bakalářskou práci hodnotím stupněm dobře v závislosti na výsledku obhajoby.

V Praze 30.8. 2013

Mgr. Věra Pivoňková Ph.D.
Fakulta humanitních studií, UK